

Örgütsel Vatandaşlık Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Örgütsel Vatandaşlık Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28322>

Öz

Örgütsel Vatandaşlık Ölçeği, Taştan ve Yılmaz (2008) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Bu ölçek, çalışanların resmi görev tanımlarının ötesine geçen, gönüllü ve yapıcı davranışları, yani Örgütsel Vatandaşlık Davranışları (ÖVD) ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Uyarlama çalışması, ölçeğin Türk kültürüne ve dil yapısına uygunluğunu test ederek, örgütsel psikoloji alanında güvenilir veri toplama imkanı sunmayı hedeflemiştir. Çalışma aynı zamanda Örgütsel Adalet ölçeğinin de uyarlamasını içermektedir.

Anahtar Kelimeler

Örgütsel Vatandaşlık Ölçeği, Örgütsel Vatandaşlık Davranışları, Örgütsel Adalet, Ölçek Uyarlama, Taştan, Yılmaz, Psikometri.

Yazarlar

Murat Taştan, Kâmil Yılmaz.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, orijinal olarak İngilizce konuşulan bağlamlarda geliştirilmiş olan Örgütsel Vatandaşlık Davranışları yapısının geçerli ve güvenilir bir şekilde Türk çalışma ortamlarında ölçülmesini sağlamaktır. Uyarlama çalışması, özellikle eğitim ve bilim alanındaki araştırmacılara, çalışanların gönüllü katkıları ve örgütsel performansa etkilerini inceleyebilecekleri standart bir ölçüm aracı sunmayı amaçlamıştır.

Bu araç sayesinde, yöneticiler ve araştırmacılar çalışanların örgütsel refahı artırmaya yönelik ekstra çabalarını değerlendirir ve bu davranışları teşvik eden örgütsel faktörleri (örneğin, örgütsel adalet algısı) daha iyi anlayabilirler.

Yapı

Örgütsel Vatandaşlık Ölçeği, çalışanların organizasyona olan kişisel katkıları ve iş arkadaşları ile destekleme eylemlerini kapsayan çok boyutlu bir psikolojik yapı olan Örgütsel Vatandaşlık Davranışları (ÖVD) ölçmektedir. Orijinal ÖVD yapısı genellikle özgecilik (altruizm), nezaket (courtesy), sportmenlik (sportsmanship), vicdanlılık (conscientiousness) ve sivil erdem (civic virtue) gibi boyutları içerir.

Ölçek, bireyin resmi beklentilerin ötesine geçerek, iş arkadaşlarına yardım etme, kurallara titizlikle uyma ve organizasyonun imajını koruma gibi gönüllü davranışları değerlendirir. Bu yapının ölçülmesi, örgütsel etkinliğin ve verimliliğin anlaşılmasına açısından kritik öneme sahiptir.

Geçerlik

Kaynak içerikte geçerli?e ilişkin spesifik istatistiksel de?erler sunulmam?? olsa da, bir uyarlama çal??mas?n?n do?as? gere?i kapsaml? geçerlik analizlerinin yap?ld??? varsay?lmaktadır. Bu analizler genellikle yap? geçerli?i (faktör analizi ile boyutlar?n do?rulanmas?) ve e? zamanl?/ayr??an geçerlik (ilgili di?er ölçeklerle korelasyonlar?n incelenmesi) çal??malar?n? içerir.

Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türkçe örneklemede de korundu?unu göstermek amacıyla istatistiksel yöntemler kullan?lm??tır. Bu, ölçek maddelerinin gerçekten Örgütsel Vatandaşlık Davran??? yap?s?n? ölçtü?ünün kan?tanmas? için zorunludur.

Güvenirlik

Güvenirli?e dair say?sal veriler kaynakta belirtilmemiştir. Ancak, Ta?tan ve Y?lmaz'n (2008) çal??mas?nda, ölçe?in iç tutarlıl???n? (Cronbach's Alpha katsay?s?) ve muhtemelen test-tekrar test güvenilirli?ini inceleyen analizler gerçekleştirilmiştir. Yüksek güvenilirlik katsay?lar?, ölçe?in farklı zamanlarda veya farklı madde setleriyle tutarlı sonuçlar üretti?ini gösterir.

Uyarlama sürecinde elde edilen güvenilirlik de?erleri, ölçe?in Türk popülasyonunda bilimsel ara?t?rmalarda kullan?labilmesi için gerekli olan minimum e?i?i kar??lad???n? göstermelidir.

Faktör Analizi

Ölçe?in uyarlama sürecinde, orijinal ölçe?in boyutlar?n?n Türk örnekleminde de korunup korunmad???n? belirlemek amacıyla faktör analizi teknikleri kullan?lm??tır. Genellikle Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) ve Do?rulamalı Faktör Analizi (DFA) uygulan?r.

Bu analizler, ölçek maddelerinin hangi alt boyutlar altında topland???n? ve bu boyutlar?n teorik Örgütsel Vatandaşlık yap?s?yla ne ölçüde örtü?tü?ünü ortaya koyar. Faktör yüklerinin yeterli düzeyde olmas? ve faktör yap?s?n?n orijinal modele uymas?, ölçe?in yap?sal geçerli?inin önemli bir kan?ttır.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Derecelendirme (Likert Tipi Ölçek oldu?u varsay?lmaktadır, ancak derecelendirme basamak say?s? kaynakta belirtilmemiştir.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Örgütsel ba?lamda çal??an yeti?kinler.

Yaş Grubu: Yetişkin

Popülasyon Detayları: Uyarılma çalışması, Türkiye'deki çeşitli kurumlarda çalışan bireyler üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Envanteri. Katılımcılar, Örgütsel Vatandaşlık davranışları ne sıklıkta sergilediklerini belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Örgütsel Davranış, Psikometri, Ölçek Geliştirme, Geçerlilik, Güvenilirlik, Eğitim ve Bilim, Çalışan Performansı.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Murat Taştan

Yazar ORCID Tanımlama: Bilinmiyor

Kurum E-posta Adresleri: Bilinmiyor

İletişim Adresi: Taştan ile iletişim için e-posta adresi mevcuttur: murattastan@gmail.com

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin uyarılma çalışması 2008 yılında yayınlanmıştır. Ölçeğin ticari kullanım ve izin şartları hakkında spesifik bir bilgi sunulmamıştır; ancak akademik araştırmalar için kullanım genellikle yayın referans gösterilerek mümkündür. İzinler için Sorumlu Yazar Murat Taştan ile iletişime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Taştan, M. & Yılmaz, K. (2008). Organizational Citizenship and Organizational Justice Scales adaptation to Turkish . *Eğitim ve Bilim*, 33 (150).

Örgütsel Vatandaşlık Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte doğrudan sağlanmamıştır. Maddeler, Taştan ve Yılmaz (2008) tarafından yayınlanan makalede veya aşağıdaki PDF dosyasında bulunmaktadır. Orijinal PDF dosyasına buradan ulaşılabilir: orgutsel-vatandaslik-olcegi-toad.pdf